

VLAAMSE ADVIESCOMMISSIE VOOR VOLKSRAADPLEGINGEN

VAV/2019/1

In haar vergadering van 5 maart 2019 om 14.30 uur heeft de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen, samengesteld uit:

De heer Joris Voets (effectief stemgerechtigd lid en tijdelijk waarnemend voorzitter)

Mevrouw Maryse Bouduin (effectief stemgerechtigd lid)

Sofie Marien (plaatsvervangend lid van de heer Herman Matthijs en bijgevolg stemgerechtigd lid)

Michel Van Grasdorff (plaatsvervangend lid van mevrouw Kristine Van de Peer en bijgevolg stemgerechtigd lid)

Edwin Lefebvre (plaatsvervangend lid van mevrouw Maryse Bouduin met raadgevende stem)

beraadslaagd over de hiernavolgende vraag die werd voorgelegd door de heer Guido De Padt, burgemeester van Geraardsbergen, bij mail van 19 februari 2019:

"Zijn we als bestuur niet verplicht om binnen het kader van een soort zorgvuldigheidsprincipe en/of informatieplicht, de initiatiefnemers nu reeds te wijzen op het mogelijks precair/ontoelaatbaar karakter van de vraagstelling?"

Advies van de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen

Ontvankelijkheid

De vraag van de heer De Padt is ontvankelijk, het betreft een vraag over een mogelijke gemeentelijke volksraadpleging.

Artikel 308 DLB bepaalt:

"Er is een Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen. Die adviescommissie heeft als opdracht om op verzoek advies uit te brengen aan de Vlaamse Regering, aan initiatiefnemers of aan gemeenten over het houden van een gemeentelijke volksraadpleging. Ze kan ook uit eigen beweging advies verstrekken aan de Vlaamse Regering."

Vraag en situering:

Bij mail van 19 februari 2019 deelde burgemeester De Padt van Geraardsbergen mee aan het secretariaat van de VAV dat er een volksraadplegingsprocedure op gang gebracht werd door burgers die zich verzetten tegen de sluiting van het openlucht zwembad. Daarbij wordt de vraag gesteld: *"Moet de open dok (=zwembad Den Bleek) behouden blijven of niet?"*.

Het schepencollege had op 14 januari 2019 beslist om de exploitatie van het openluchtzwembad 'Den Bleek' stop te zetten.

De burgemeester gaat ervan uit dat deze vraag geen voorwerp kan zijn van een volksraadpleging (omwille van de impact op het meerjarenplan). Hij verwijst daarvoor naar het advies VAV 2011/7 van 24 juni 2011. Daar was de vraag "Moet de gemeente middelen investeren in gemeentelijke zweminfrastructuur?". De commissie stelde toen dat deze vraag geen voorwerp kon zijn van een volksraadpleging. De burgemeester vraagt of zij *"als bestuur niet verplicht zijn om binnen het kader van een soort zorgvuldigheidsprincipe en/of informatieplicht, de initiatiefnemers nu reeds te wijzen op het mogelijks precair/ontoelaatbaar karakter van de vraagstelling ?"*

Op het moment van de vraag van de heer De Padt was er nog geen verzoek ingediend bij het schepencollege in toepassing van artikel 310 DLB.

Intussen heeft oppositiepartij sp.a op de gemeenteraad van 26 februari 2019 een agendapunt geagendeerd met verzoek aan het gemeentebestuur om een volksraadpleging te organiseren in het kader van artikel 305, eerste lid, eerste zin DLB. Die bepaling luidt als volgt:

"De gemeenteraad kan beslissen om de inwoners te raadplegen over de aangelegenheden, vermeld in artikel 2, § 2, eerste lid. Hij organiseert een volksraadpleging als de inwoners van de gemeente daartoe een verzoek hebben ingediend dat voldoet aan de voorwaarden, vermeld in dit hoofdstuk."

Dat agendapunt werd door de meerderheid afgewezen. Als argumentatie verwijst de gemeenteraad naar artikel 305, tweede lid DLB, naar de hoge kosten die het openhouden van een zwembad met zich meebrengen (men wil investeren in andere zaken: het ziekenhuis en kerntaken), naar de hoge kosten voor de organisatie van een volksraadpleging, naar het advies 2011/7 van de VAV en naar het advies van de Raad van State over het DLB.

Artikel 305, tweede lid DLB bepaalt:

"Persoonlijke aangelegenheden en aangelegenheden betreffende de jaarrekeningen, het meerjarenplan en de aanpassingen ervan, de gemeentebelastingen en de retributies kunnen niet het voorwerp zijn van een volksraadpleging."

Het bestuur argumenteert dat men niet kan ingaan op de vraag, vermits: *"die volksraadpleging in de sfeer van de meerjarenplanning komt (budgetten en beschikbare middelen) en de aanpassing ervan. Het is duidelijk dat de vraag om het zwemdok opnieuw in uitbating te nemen, rechtstreekse gevolgen zal hebben voor onze budgetten, nu de kredieten daarvoor zijn geschrapt in de begroting 2019"*.

Bespreking VAV

Uit de vraagstelling van de heer De Padt blijkt dat hij ervan uitgaat dat deze vraag niet het voorwerp kan uitmaken van een gemeentelijke volksraadpleging. De commissie zal ook deze veronderstelling meenemen in haar advies.

Artikel 305, tweede lid DLB stelt dat persoonlijke aangelegenheden en aangelegenheden betreffende de jaarrekeningen, het meerjarenplan en de aanpassingen ervan, de gemeentebelastingen en de retributies niet het voorwerp kunnen zijn van een volksraadpleging.

Vragen met financiële gevolgen worden echter niet *a priori* uitgesloten van een volksraadpleging. Enkel als het antwoord *uitsluitend* en *rechtstreeks* een impact zou hebben op de gemeentelijke begroting of het meerjarenplan, is de vraag uitgesloten (zie ook advies VAV 2015/2 over Beerse).

Een verschil met het advies 2011/7 is dat de vraagstelling daar zelf al vertrok van de investeringen die nodig zouden zijn m.b.t. het openhouden van het zwembad. De vraagstelling in Geraardsbergen is anders.

Wanneer er een verzoek op initiatief van de inwoners van de gemeente wordt gericht aan het schepencollege, wordt bij dat verzoek een gemotiveerde nota gevoegd. Deze toelichting kan meer informatie verschaffen over de context en eventuele andere aspecten die kunnen meespelen. Het is dus voorbarig om nu reeds te stellen dat een volksraadpleging over dit onderwerp niet mogelijk zou zijn. Pas wanneer alle informatie beschikbaar is, kan een correcte afweging worden gemaakt: heeft het antwoord uitsluitend en rechtstreeks een impact op het meerjarenplan? Indien blijkt dat de vraag ruimer gekaderd en eventueel geherformuleerd wordt, is een volksraadpleging niet noodzakelijk uitgesloten. De initiatiefnemers kunnen deze informatie verwerken in de gemotiveerde nota die gevoegd moet worden wanneer inwoners van de gemeente een vraag richten tot het houden van een volksraadpleging aan het schepencollege (artikel 310 DLB).

Alhoewel de vraag intussen niet meer aan de orde is door het gemeenteraadsbesluit van 26 februari 2019, wil de commissie toch een antwoord formuleren op de vraag van de burgemeester of het bestuur de initiatiefnemers niet op voorhand moest informeren over de eventuele ontoelaatbaarheid van hun vraag. De commissie meent dat er alleszins over gewaakt moet worden dat er geen voorbarige uitspraken worden gedaan over de al dan niet toelaatbaarheid van een initiatief tot het houden van een volksraadpleging.

Artikel 313 DLB bepaalt:

"Na de ontvangst van het verzoek onderzoekt het college van burgemeester en schepenen of het verzoekschrift voldoet aan de vereisten, vermeld in artikel 305, 306, 307, 310, 311 en 312."

De commissie adviseert het bestuur om de initiatiefnemers in de toekomst door te verwijzen naar de VAV en naar de website binnenland.vlaanderen.be

DIT ADVIES WERD UITGEBRACHT MET EENPARIGHEID VAN STEMMEN.

Wouter De
Cock
(Signature)

Digitaal ondertekend door
Wouter De Cock (Signature)
Datum 2019 03 12 20 08 50
+01'00'

Namens de commissie,
De voorzitter
Wouter De Cock

Adviezen van de Vlaamse commissie voor volksraadplegingen vindt u terug via onderstaande link:

[https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/werking-
bestuur/burgerparticipatie/volksraadplegingen/adviezen-vlaamse-
adviescommissie-voor-volksraadplegingen](https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/werking-bestuur/burgerparticipatie/volksraadplegingen/adviezen-vlaamse-adviescommissie-voor-volksraadplegingen)